

Positive correction potential, high efficiency and effectiveness when working with different groups of children, and children with high level of anxiety and various fears, aggression in particular have been indicated. This method helps them to adapt to different children groups, as well as to the situations with various kinds of psychosomatic disorders. This process allows the child to understand and analyze their problems, and through indirect impact it encourages to find the solution.

The already highlighted purpose of the fairy tale therapy levels it with psychotherapy. This allows the child to overcome their fears, excessive anxiety, work on correcting negative character traits. The task of the teacher or psychologist here is to choose or create a story to the needs of the child. If a story is chosen well, baby "embeds" its message to one's life scenario. This is how the profound changes in the child's life happen. Fairy tale therapy is currently considered to be the most gentle method of psychotherapy. It works without restrictions and is extremely effective. It is well known that at an early age there prevails dextrocerebral thinking which focuses on a holistic image understanding of information, emotional and sensitive perception of the world. Therefore, it is important for the baby to digest information through vivid images.

Functions of the fairy tale therapy as psychotherapeutic method have been outlined correspondingly: diagnostic - which provides detection of the already existed life scenarios and strategies of the child's behavior; predictive - in case when potential development is diagnosed; therapeutic (corrective) - fairy tales and stories that make positive changes in state and behavior of the child.

A special attention is paid to the uniqueness and distinction of the fairy tale therapy from other projective techniques that may be explained by the inability to predict the final result, because it is always individual.

The main stages of work and algorithm of fairy tales constructing have been presented.

Key terms: psychotherapeutic metaphor, fairy tale, fairy story, correctional and educational work, the indirect impact, imagination, emotions, experiences, development of personality.

УДК 378.14

РОЛЬ ГУМАНІТАРНОЇ СКЛАДОВОЇ ОСВІТИ: ВИКЛИКИ І ПЕРСПЕКТИВИ

МІЩУР Т. Л.

Мукачівський державний університет

У статті досліджується сучасна філософсько – освітня парадигма в контексті гуманістичної переорієнтації освітньої діяльності та роль гуманітарної складової освіти як важливого засобу спрямування освітньої діяльності на вільний розвиток людини, на творчу ініціативу, самостійність, конкурентоспроможність, мобільність майбутнього фахівця. Визначальною тенденцією розвитку сучасної світової освітньої системи є забезпечення суспільства такою освітою, яка дасть більш повний, особистісний та соціально інтегрований результат. Ця тенденція привела до появи поняття «компетенція/компетенність». В сучасних документах та матеріалах ЮНЕСКО окреслюється коло компетенцій, які повинні розглядатися всіма як бажаний результат освіти. Національною Доктриною розвитку освіти визнано, що вона є основою розвитку особистості і запорукою майбутнього України. Новий Закон «Про вищу освіту», прийнятий в липні 2014 року Верховною Радою України, має значний потенціал, орієнтує на зміни та пошук нових пріоритетів у діяльності вищі навчальні заклади. Однак дискусії навколо завдань імплементації цього Закону і наступних кроків у реформуванні вищої освіти тривають і сьогодні. Закон забезпечив автономію університетів та призвів до скасування наказу № 642 від 9.07.2009 р., яким встановлювався перелік нормативних дисциплін гуманітарної підготовки та їх обсяги. Викладання історії України, історії української культури, філософії та інших 16 дисциплін як нормативних опинилося під загрозою і в зв'язку з розширенням автономії університетів та факультетів може потрапити фактично у повну залежність від суб'єктивістського ставлення до цих дисциплін з боку їх керівництва та вивискових кафедр. Це викликало палкі дискусії в освітньому та науковому середовищі. У статті «Потрібні зміни: зміст і завдання освітніх реформ» від 27 січня 2015р. міністр освіти і науки України Сергій Квіт зазначив, що Міністерство надасть університетам рекомендації про те, як організувати навчальний процес на перехідний період. Гуманітаризація освіти в університеті повинна призвести до того, щоб студент став не тільки висококваліфікованим спеціалістом в певній сфері діяльності, а й освіченою, розвинутою, культурною людиною, моральні устої якої не дозволяють їй бути поганим фахівцем.

Ключові слова: філософсько – освітня парадигма, компетенція, компетентність, ЮНЕСКО, Закон «Про вищу освіту», автономія університетів, нормативні дисциплін, гуманітарна підготовка.

Поєднання гуманітарної підготовки з професійною кваліфікацією майбутніх спеціалістів – одна з найактуальніших проблем діяльності сучасних навчальних закладів. Прогрес сучасної цивілізації багато в чому обмежив можливості всебічного розвитку людини. На перший план виступила підготовка "вузького" спеціаліста, який ефективно виконує призначені йому функції, що деформує загальнокультурну підготовку людини, призводить до стандартизації особистості. Саме такі радикальні спрямування призводять до того, що в життя не втілюються нові підходи до освіти, не враховується культурно - історична, соціальна і моральна ситуація. Українська освіта стоїть перед подвійним викликом – з одного боку тенденції сучасної освіти, яка розвивається і змінюється безперервно, з іншого – успадкована від радянської системи, ізольованість, яку слід швидко долати. На подолання цих викликів направлена освітня реформа, яка триває в Україні.

Об'єкти та методи дослідження. Об'єктом дослідження є гуманітарна складова освіти як важливого засобу спрямування її на отримання більш повного особистісного та соціальноінтегрованого результату. У статті застосовано метод порівняльного аналізу, який дав можливість окреслити основні вимоги до сучасної освіти як важливого елементу людського потенціалу.

Постановка задачі. Метою статті є аналіз пріоритетів сучасної освіти та роль її гуманітарної складової, її цілі, зміст і результат., а також окреслення викликів та перспектив, які стоять перед вищою школою України в умовах реформування освітньої галузі.

Результати та їх обговорення. Сучасна філософсько – освітня парадигма має зміщуватись в контекст гуманістичної переорієнтації освітньої діяльності. Зміст поняття «парадигма» розуміємо як усю сукупність переконань, цінностей, технічних засобів, яка характерна для членів даної спільноти, тобто в найбільш широкому сенсі слова. Правомірність такого розширеного тлумачення поняття «парадигма» та його екстраполяції на широкий спектр соціальних явищ (освіта в тому числі) підтверджується висловлюванням відомого дослідника соціальних наук Карла Бейлі, який дає таке визначення: «парадигма - це певний перспективний фрейм (perspective frame of reference) співвіднесення для розгляду соціального світу, який складається з сукупності концептів і допущень» [1,с.24] і далі «парадигма – це ментальне вікно (mental window) , через яке розглядається світ». [1,с.25] Можна вважати, що в такому трактуванні правомірно говорити не тільки про парадигму освіти як цілісного явища, а й парадигмах його складових, таких як цілі, зміст, результат. Спрямованість освітньої парадигми, її цілі і зміст, все більш орієнтують на вільний розвиток людини, на творчу ініціативу, самостійність, конкурентоспроможність, мобільність майбутнього фахівця.

Проблема освіти відображена в багатьох документах і доповідях ЮНЕСКО, в працях зарубіжних та вітчизняних дослідників, чисельність яких достатньо велика. Найбільш повно дослідження даного питання представлені в працях авторів Е. Флора, Ж. Делора, Дж. Фієна, Т. Келлагана, де розглядаються питання освіти протягом всього життя, забезпечення базової освіти для всіх, необхідності удосконалення якості освіти.

Визначальними тенденціями розвитку сучасної світової освітньої системи, на думку фахівців (Н. Хомський, Р. Уайт, Дж. Равен, Н.В. Кузьміна, А.К. Маркова, В.Н. Куніцина, Г.Е. Білицька, Л.І. Берестова, В.І. Байденко, А.В. Хуторський, Н.А. Гришанова, І.О. Зимова та ін.), є поглиблення її фундаменталізації, посилення гуманістичної спрямованості, духовної та загальнолюдської складової, формування у

студентів системного підходу до аналізу складних технічних і соціальних ситуацій, стратегічного мислення, виховання соціальної та професійної мобільності. Необхідність підтримання високої конкурентоспроможності на динамічному ринку праці, потребує також прищеплення прагнення і навичок до самоосвіти, самовиховання і самовдосконалення протягом активного трудового життя, забезпечення входження людини у соціальний світ, його продуктивну адаптацію в світі. Тобто забезпечення суспільства такою освітою, яка дасть більш повний, особистісний та соціально інтегрований результат.

Саме прагнення досягти більш повного, особистісного та соціально інтегрованого результату освіти привела до появи поняття «компетенція//компетентність». Вагомі напрацювання у цій царині зроблено науковцями Національної академії педагогічних наук України Бібік Н. М., Овчарук О. О., Пометун О. І., Савченко О. Я. та ін.. У дослідженні «Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи» (2004) покладено початок дискусії навколо питання запровадження компетентнісного підходу в українську освіту. Компетентність (лат. *competentia*) означає коло питань, у яких людина добре обізнана, має знання та досвід. Компетентна в певній сфері людина має відповідні знання та здібності, що дозволяють їй обґрунтовано судити про цю сферу й ефективно діяти в ній.[2] Для розподілу загального й індивідуального у змісті компетентнісної освіти відрізняють синонімічні поняття «компетенція» та «компетентність», які використовуються як: компетенція – відчужена, наперед задана соціальна вимога (норма) до освітньої підготовки студента (учня), необхідна для його якісної продуктивної діяльності в певній сфері; компетентність – особистісна якість (сукупність якостей) студента (учня), що вже відбулася, і мінімальний досвід діяльності в заданій сфері. Компетентність студента (учня) припускає прояв стосовно компетенції цілого спектра його особистісних якостей - мотиваційну, етичну, соціальну та поведінкову складову. Компетентність не зводиться тільки до знань чи тільки вмінь. Вона є сферою відносин, що існують між знанням і дією в людській практиці.

В сучасних документах та матеріалах ЮНЕСКО окреслюється коло компетенцій, які повинні розглядатися всіма як бажаний результат освіти. У доповіді міжнародній комісії з освіти XXI століття «Освіта: прихований скарб» Жак Делором були сформульовані «чотири стовпи» сучасної освіти, по суті основні глобальні компетенції: *навчитися пізнавати; навчитися працювати; навчитися жити разом; навчитися жити*».[3]

В березні 1996 р. на симпозіумі в Берні за програмою Ради Європи було зазначено, що формування компетенцій – це відповідь на виклики, що стоять перед Європою : збереження демократичного відкритого суспільства, мультилінгвізм, мультикультура, нові вимоги ринку праці, розвиток комплексних організацій, економічні зміни тощо. (Доповідь В. Хутмахера (Mr Walo Hutmacher)

Таким чином, Радою Європи було дано визначення п'яти ключових компетенцій (key competencies), якими «повинні бути оснащені молоді європейці»:

- *політичні та соціальні компетенції* - здібність брати на себе відповідальність, брати участь у прийнятті рішень, вирішувати конфлікти ненасильницького характеру, підтримувати та покращувати демократичні інститути;
- *міжкультурні компетенції* - пов'язані з життям у багатокультурному суспільстві – вміти контролювати прояви расизму і ксенофобії, нетолерантності до відмінностей, проявляти повагу і здатність жити з людьми інших культур, мов і релігій;
- *комунікативні компетенції* - пов'язані з оволодінням усною і письмовою комунікацією, для того, щоб уникнути соціальної ізоляції все більшої ваги набуває володіння більше, ніж однією мовою;

- *інформативні компетенції* - пов'язані із зростанням технологій інформатизації суспільства, володіння цими технологіями, розуміння їх застосування, слабких та сильних сторін і способів, здатності до критичного ставлення стосовно інформації, поширюваної мас-медіа та рекламою;

- *здатність вчитися протягом усього життя* як основа безперервного навчання в контексті як особистої професійної діяльності, так і соціального життя. [4, с.11]

Саме сучасна гуманітарна освіта покликана системно ознайомити студентів з накопиченим світовим культурним знанням про людське суспільство, соціальне призначення особистості, з сутністю культури як світу людини, формуючи у молодого спеціаліста високі гуманістичні якості цивілізованого співжиття.

Гуманітарні дисципліни допомагають людині зрозуміти себе; з'ясувати психологічні механізми власної поведінки (психологія); визначити сутнісні характеристики суспільства, основні його елементи, місце і роль людини в суспільстві, норми соціальної взаємодії (соціальна філософія, етика, право, соціологія); засвоїти надбання світової і української культури (українознавство, світова та українська культура, культурологія, релігієзнавство); збагатитись світовим та вітчизняним соціальним досвідом, закономірностями історичного розвитку світового товариства і своєї батьківщини (всесвітня історія, історія України); навчитись цивілізованому спілкуванню з навколишнім середовищем, жити в злагоді з природою, оберігати і підтримувати її як умову спільного існування та розвитку (екологія, соціальна екологія); і, нарешті, навчитись мислити, зрозуміти цілісність і багатомірність світу, сенс людського буття (філософія).

Національною Доктриною розвитку освіти визнано, що вона є основою розвитку особистості і запорукою майбутнього України, а політика і стратегія нашої держави й надалі будуть спрямовані на розвиток національної системи освіти, адаптацію її до умов соціально - зорієнтованої економіки, трансформацію та інтеграцію в європейське і світове співтовариство.

Експерти порталу «Освітня політика», визначаючи десять топових подій української освіти 2014 року, найважливішими назвали «патріотичне піднесення в школах та вишах (протестний та волонтерський рух під час Революції гідності, організація допомоги армії тощо), прихід нової команди у профільне міністерство, та довгоочікувана ухвала нового закону про вищу освіту». [5]

В липні 2014 року Верховною Радою України прийнято новий Закон «Про вищу освіту». Дискусії навколо завдань імплементації цього Закону і наступних кроків у реформуванні вищої освіти тривають і сьогодні. Новий Закон має значний потенціал, орієнтує на зміни та пошук нових пріоритетів у діяльності вищій навчальні заклади. Однак, щоб впоратись із викликами та подолати проблеми у процесі імплементації Закону, важливо координувати свої зусилля, обмінюватись досвідом, відчувати активну підтримку. На думку міністра освіти і науки України С.Квіти найголовнішими досягненнями законодавчої реформи вищої освіти стали гарантія автономії українських університетів та створення сучасних механізмів забезпечення якості у вищій освіті. Вищі навчальні заклади самостійно можуть формувати свої програми та визначати, які саме дисципліни туди закласти. Більше того, щонайменше чверть від загального обсягу навчальної програми мають формувати самі студенти, обираючи дисципліни, запропоновані різними кафедрами університетів». [6] Автономія – це не тільки нові права, але й додаткова відповідальність, яка, відверто кажучи, багатьом університетам не під силу. І саме це є одним з основних джерел опору реформам. У цих питаннях МОН слід виявити твердість, оскільки іншого шляху вирішення існуючих проблем не існує. У держави сьогодні немає ресурсів для того, щоб продовжувати фінансувати

імітацію вищої освіти. «Стосовно автономії університетів є ще одна проблема. Багато фахівців справедливо зазначають, що за новим законом автономію отримує, переважно, керівництво університетів. Усуваючи певні механізми впливу на керівництво вищих навчальних закладів згори, новий закон не створює дієвих механізмів запобігання зловживанням керівництва всередині університетів». [7]

Особливо палкі дискусії викликані наказом Міністра освіти і науки України від 25 листопада 2014 р. про скасування наказу № 642 від 9.07.2009 р., яким встановлювався перелік нормативних дисциплін гуманітарної підготовки та їх обсяги. Викладання історії України, історії української культури, філософії та інших 16 дисциплін як нормативних опинилося під загрозою і в зв'язку з розширенням автономії університетів та факультетів може потрапити фактично у повну залежність від суб'єктивістського ставлення до цих дисциплін з боку їх керівництва та випускових кафедр.

У відкритому зверненні провідних українських науковців до Президента, Прем'єра, спікера та голів профільних комітетів Верховної Ради від 27 січня 2015 р. констатується: « В умовах, коли Україна зазнає воєнної агресії з боку Росії, її потужної ідеологічної й інформаційної експансії відмовитись від викладання історії України, історії української культури слід розглядати як злочин проти держави. Реалізація цього проекту може стати безпрецедентним руйнівним фактором викладання історії України, історії української культури та інших гуманітарних і соціально-політичних дисциплін, вкрай важливих для виховання студентів, розвитку духовності українського громадянства і утвердження національної ідентичності». [8]

3 лютого 2015 року в Будинку Уряду відбувся спільний брифінг Віце-прем'єр-міністра - Міністра культури В'ячеслава Кириленка, Міністра освіти та науки Сергія Квіта, директора Інституту філософії ім. Г. С. Сковороди Мирослава Поповича, ректора Київського національного університету ім. Т. Г. Шевченка Леоніда Губерського та директора Інституту історії України НАНУ Валерія Смолія щодо обов'язковості вивчення гуманітарних дисциплін в українських вищих навчальних закладах. Під час брифінгу було зазначено, що останнім часом у суспільстві активно обговорюються питання зникнення філософсько-українознавчих дисциплін із блоку предметів для обов'язкового викладання у вищих навчальних закладах. Особливе занепокоєння висловлювали спільноти філософів та істориків. «Дискусія набула публічного виміру, тому в Уряді було прийнято рішення провести нараду, аби напрацювати спільні шляхи виходу із ситуації». [9] За результатами наради було прийнято низку принципових рішень. Зокрема, учасники наради погодились, що філософські, історичні та інші українознавчі дисципліни у вищій освіті необхідно зберегти, а кількість годин на їхнє викладання збільшити. Усі правові колізії, що виникли у зв'язку з прийняттям нового Закону України «Про вищу освіту», будуть вирішені шляхом опрацювання та оприлюднення наказу Міністерства освіти і науки, який вміщуватиме всі необхідні рекомендації автономним університетам щодо збереження викладання історії України, філософії, історії української культури.

У статті «Потрібні зміни: зміст і завдання освітніх реформ» від 27 січня 2015 р. Міністр освіти і науки України Сергій Квіт зазначив, що Міністерство надасть університетам рекомендації про те, як організувати навчальний процес на перехідний період: «...на перешкоді реалізації автономних принципів організації навчального процесу стоять дві проблеми: відсутність досвіду організації вільного вибору предметів та постколоніальна дійсність сучасної України, наслідком чого подекуди виступає непрофесійна й безвідповідальна позиція керівництва ВНЗ. Тому, зважаючи на численні запити університетів і громадськості, на перехідний період МОН підготує відповідні рекомендації. Насамперед логістика: яким чином і коли у закладах вищої

освіти кожного року офіційно відбуватиметься презентація вибіркового предметів кафедрами та викладачами, після чого студенти зможуть на них записатися. Тепер будь-яка кафедра може пропонувати власні вибіркові курси. Так реалізується принцип міждисциплінарності, без якого не існує сучасного університету. Студенти бакалаврських програм повинні мати у переліку прослуханих курсів предмети українознавчо - філософського блоку»[6].

Програми європейських та американських університетів передбачають, що студенти вивчають дисципліни гуманітарного профілю. У західних університетах, де академічна культура формувалася протягом століть, усвідомлюють, що знання мов, навички ділової комунікації, розуміння ключових філософських ідей чи певних історичних процесів допомагають розвитку професійних компетентностей, сприяють світоглядному та особистісному зростанню студента і формуються вони протягом всього навчання.

Гуманітаризація освіти в університеті повинна призвести до того, щоб студент став не тільки висококваліфікованим спеціалістом в певній сфері діяльності, а й освіченою, розвинутою, культурною людиною, моральні устої якої не дозволяють їй бути поганим фахівцем. Вища школа повинна, перш за все, "виводити в люди", а вже потім в економісти, інженери, менеджери, педагоги, вчені.

Висновки

Сучасна філософсько – освітня парадигма має зміщуватись в контекст гуманістичної переорієнтації освітньої діяльності. Освіта має забезпечити входження людини у соціальний світ, його продуктивну адаптацію в світі. Тенденції та особливості розвитку освіти в Україні ускладнюються тим, що вони відбуваються в умовах глибокої трансформації не тільки суспільно-політичного устрою та соціально-економічного укладу, зараз ще і військової агресії, а й суспільної світоглядної системи, системи життєвих цінностей і орієнтирів, морально-етичної парадигми. Реформування вищої освіти України має призвести до якісних змін, зокрема забезпечити: європейський рівень якості і доступності освіти; духовну зорієнтованість освіти; демократизацію освіти; розвиток суспільства на основі нових знань; соціальне благополуччя науковців і педагогів – реалізувати формулу: щасливий студент (учень) – щасливий учитель – щаслива держава.

ЛІТЕРАТУРА

1. Bailey K.D. Methods of Social Research N-Y., London. 1982.
2. Хуторської А. Ключові освітні компетентності [Електронний ресурс] / Освіта.ua - 12.01.2009- Режим доступу: <http://osvita.ua/school/theory/2340/>
3. Делор, Ж. Образование : сокрытое сокровище / Ж. Делор. – ЮНЕСКО, 1996. – 46 с.
4. Nutmacher Walo. Key competencies for Europe//Report of the Symposium. Berne, Switzerland 27–30 March, 1996. Council for Cultural Co-operation (CDCC) a //Secondary Education for Europe Strasburg, 1997.
5. Капуста Т. Українська освіта: топ-10 подій [Електронний ресурс] / Тетяна Капуста / Урядовий кур'єр - 31. 12. 2014 - Режим доступу: <http://ukurier.gov.ua/uk/articles/ukrayinska-osvita-top-10-podij/>
6. Квіт С. Потрібні зміни: зміст і завдання освітніх реформ [Електронний ресурс] / Сергій Квіт для УП / Українська правда - 27.01 2015 - Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/articles/2015/01/27/7056516/?attempt=1>
7. Бахрушин В. Реформа вищої освіти: Що робити далі? [Електронний ресурс] / Володимир Бахрушин / Освітня політика. Портал громадських експертів - 01.11.2014 - Режим доступу: <http://education-ua.org/ua/articles/320-reforma-vishchoji-osviti-shcho-robiti-dali>
8. Звернення науковців до влади [Електронний ресурс] / Тиждень. Розділ: Політика – 27. 01. 2015 - Режим доступу: <http://tyzhden.ua/Politics/128566>

9. Філософсько-українознавчі дисципліни у вищих навчальних закладах будуть збережені [Електронний ресурс] / Міністерство освіти і науки України / Офіційний веб-сайт - Режим доступу: <http://old.mon.gov.ua/ua/actually/43590-filosofsko-ukrayinoznavchi-distsiplini-u-vischih-navchalnih-zakladah-budut-zberegeni>.

АННОТАЦІЯ

РОЛЬ ГУМАНИТАРНОЇ СОСТАВЛЯЮЩОЇ ОБРАЗОВАНИЯ: ВІЗОВИ І ПЕРСПЕКТИВИ

В статті досліджується сучасна філософсько - освітня парадигма в контексті гуманістическої переорієнтації освітньої діяльності і роль гуманітарної складової освіти як важкого засобу освітньої діяльності націленого на вільне розвиток людини, на творчу ініціативу, самостійність, конкурентоспроможність, мобільність майбутнього спеціаліста. Визначаючою тенденцією розвитку сучасної світової освітньої системи є забезпечення суспільства таким освітнім, який дасть більш повний, особистий і соціально інтегрований результат. Ця тенденція привела до появи поняття «компетенція // компетентність». В сучасних документах і матеріалах ЮНЕСКО виокремлюється коло компетенцій, які повинні розглядатися всіма як бажаний результат освіти. Національною доктриною розвитку освіти визнано, що вона є основою розвитку особистості і гарантією майбутнього України. Новий Закон «Про вищу освіту», прийнятий в липні 2014 року Верховною Радою України, має значительний потенціал, орієнтує на зміни і пошук нових пріоритетів в діяльності вищих навчальних закладів. Однак дискусії навколо завдань імплементації цього Закону і наступних кроків в реформуванні вищої освіти продовжуються і сьогодні. Закон забезпечив автономію університетів і привів до скасування наказу № 642 від 9.07.2009 г., яким встановлювався перелік нормативних дисциплін гуманітарної підготовки і їх обсяги. Викладання історії України, історії української культури, філософії і інших 16 дисциплін як нормативних виявилось під загрозою і в зв'язі з розширенням автономії університетів і факультетів може потрапити практично в повну залежність від суб'єктивістського ставлення до цих дисциплін з боку керівництва і викладацьких кафедр. Це викликало гарячі дискусії в освітній і науковій середі. В статті «Потрібні зміни: зміст і завдання освітніх реформ» від 27 січня 2015 г. Міністр освіти і науки України Сергій Квіт зазначив, що Міністерство надасть університетам рекомендації про те, як організувати навчальний процес на перехідний період. Гуманітаризація освіти в університеті повинна привести до того, щоб студент став не тільки висококваліфікованим спеціалістом, а й освітнім, розвинутим, культурним людиною, моральні цінності якої не дозволять бути поганим спеціалістом.

Ключові слова: філософсько - освітня парадигма, компетенція, компетентність, ЮНЕСКО, Закон «Про вищу освіту», автономія університетів, нормативні дисципліни, гуманітарна підготовка.

SUMMARY

HUMANITARIAN ROLE OF EDUCATION COMPONENT: CHALLENGES AND PROSPECTS

The contemporary philosophical and educational paradigm in the context of the reorientation of humanistic education and the role of the humanitarian component of education as an important means of educational activities aimed at the free development rights on creativity, independence, competitiveness, mobility of the future expert has been examined in the article. The defining trend of the modern world system of education is to provide the society with such education which will give a more comprehensive, integrated personal and social results. This trend has led to the emergence of the concept of "competence // competency".

In contemporary documents and materials UNESCO outlines a range of competencies that should be considered by all as the desired outcome of education. It has been recognized that The National Doctrine of Education is the foundation of personal development and guarantees the future of Ukraine. The new law "On education" was adopted in July 2014 by the Government of Ukraine has considerable potential focuses on the changes and finding new priorities of higher education. However, the discussions around the problems of implementation of this law and these steps in the reform of higher education are still in progress today. The law provided autonomy to universities and led to the cancellation order № 642 from 07.09.2009 which was set for regulatory disciplines humanitarian training and their volumes. Teaching the history of Ukraine, Ukrainian cultural history, philosophy and other disciplines as 16 normative was under threat and the expansion of the autonomy of universities and faculties can actually get into complete dependence of subjective attitude to these subjects by their leadership and graduating department. This caused a stick in the educational debate in the

scientific community. In the article "We need change: content and task of educational reform" on 27 January 2015 Minister of Education and Science of Ukraine Serhiy Kvit has noted that the Ministry will provide advice to universities about how to organize the learning process in the transition period. Humanization of education at university should encourage us to prepare students not only as a highly professional, as well as future educated, advanced, cultured, moral principles which do not allow them to be bad professionals.

Keywords : philosophical and educational paradigm, competence, competence, UNESCO, the Law "On education", autonomy of universities, regulatory disciplines, humanitarian training.

УДК 372.881.116.12

СИСТЕМА РОБОТИ НАД ЗАСВОЄННЯМ МОЛОДШИМИ ШКОЛЯРАМИ ГРАМАТИЧНОГО ПОНЯТТЯ «ПРИКМЕТНИК»

ХОМА О.М., СТАНКО О.В.
Мукачівський державний університет

У статті розглянуто специфіку вивчення прикметника як частини мови на уроках рідної мови в початковій школі. Визначено систему засвоєння молодшими школярами граматичних ознак прикметника відповідно до мовної змістової лінії Державного стандарту початкової загальної освіти. Доведено, що успішному їх оволодінню сприяють дібрані методи і прийоми вивчення теми. Докладно розписано окремі з них. Закцентовано увагу на евристичній бесіді, технології текстоцентризму. Запропоновано окремі тексти для з'ясування граматичних категорій прикметника.

Ключові слова: прикметник, граматичні категорії, метод, прийом, евристична бесіда, текстоцентричний, мовні, мовленнєві вправи.

Постановка проблеми. Зміст початкового курсу української мови визначається на основі діяльнісного підходу, яким зумовлюється практична спрямованість навчання та усвідомлення молодшими школярами граматичних форм слів у поєднанні з розвитком мовлення. Образне мовлення є показником якісного, емоційно багатого мовлення і виступає для учнів початкових класів таким, в якому передбачається вживання слів і словосполучень у незвичайному метафоричному значенні, що дає можливість художньо відтворювати дійсність.

Образне мовлення досягається завдяки вивченню прикметника як частини мови. Оволодіння граматичними категоріями прикметника здійснюється за новою програмою з української мови, що ґрунтується на Державному стандарті початкової загальної освіти. У зв'язку з новими підходами до вивчення частин мови в початковій школі дослідження щодо засвоєння молодшими школярами прикметника є актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Систему вивчення прикметника вчені розглядали з різних позицій: збагачення словникового запасу учнів на певних етапах мовленнєвого розвитку дітей (Н. Гавриш, Т. Коршун, В. Тихоша та ін.); культура мовлення (Н. Бабич, Л. Мацько та ін.); психологічні засади розвитку мовлення (М. Жинкін, О. Леонт'єв, О. Лурія, І. Синиця); функціонування текстів художнього стилю (Л. Варзацька, Л. Мацько, М. Пентилюк). Сьогодні методика вивчення прикметника в початковій школі у центрі дослідження М. Вашуленка, С. Дорошенка, М. Захарійчук та інш. М. Вашуленко пропонує методи і прийоми вивчення прикметника у поєднанні з іменником. М. Захарійчук розглядає нові технології у процесі вивчення прикметника, серед яких – текстоцентрична. Таким чином, проблема вивчення прикметника досліджується, удосконалюються технології його вивчення в початковій школі.

Мета статті (постановка завдання). Розглянути систему вивчення та сучасні підходи до засвоєння молодшими школярами граматичних категорій прикметника.